

“Zzp’er verkeert te vaak in afhankelijke positie”

Dit is de derde aflevering in een artikelenserie over veilig werken op hoogte. Middels gesprekken met de partijen die invulling geven aan de regelgeving op dit gebied wil *Roofs* de eventuele onduidelijkheden die op dit gebied bestaan wegnemen. Hans Crombeen is sectorbestuurder van FNV Bouw en vertegenwoordigt als bestuurslid van SBD de werknemers in de platte dakenbranche.

Hans Crombeen, sectorbestuurder van FNV Bouw en bestuurslid van SBD.

De regelgeving op het gebied van veilig en gezond werken is wat betreft Crombeen helder. De helderheid wordt nog verder in de hand gewerkt met de ontwikkeling van het Basisdocument Arbocatalogus, waar alle wetgeving en de praktische uitwerking daarvan in de vorm van het A-blad platte daken in is geïntegreerd. Er ligt binnenkort één fysiek exemplaar bij Inspectie SZW ter toetsing. Dat is het zogeheten ‘bevoren’ exemplaar, waar alle regels in zijn vastgelegd. De Arbocatalogus wordt een online raadpleegbaar document, dat via verschillende ingangen valt te raadplegen. Men kan het document doorzoeken op:

- Risico (valgevaar, fysieke belasting)
- Beroep (dakdekker, voorman)
- Proces (aanbrengen bitumineuze dakrollen, aanbrengen van EPDM membranen)

Crombeen: “Omdat alle kennis en know how bij de brancheorganisaties aanwezig is, is Arbouw niet betrokken geweest bij de totstandkoming van dit document. De coördinatie was in handen van Jos van der Borgt van SBD. Het document ligt binnenkort bij de Inspectie SZW ter toetsing en naar verwachting zal deze in de loop van dit jaar werkzaam worden. Vanaf dat moment is het A-blad platte daken in dit document geïntegreerd en dus als apart document afgeschaff.”

“De focus van de sociale partners ligt momenteel met name op de fysieke belasting,” vervolgt hij. “De regelgeving op het gebied van veilig werken op hoogte is bekend; dat merken de arbovoorlichters van SBD ook tijdens hun projectbezoeken. Alleen wijkt men hier in de praktijk uit economische overwegingen vaak bewust van af.”

Handhaving

"Bij de handhaving wordt de hele keten in ogenschouw genomen. Dat betekent dat ook de werknemer wordt aangesproken op zijn verantwoordelijkheid voor zijn eigen veiligheid en gezondheid. Als de werkgever aantoonbaar alles heeft gedaan om veilig werken mogelijk te maken en de werknemer maakt daar geen gebruik van, dan kan de werknemer beboet worden. De capaciteit van Inspectie SZW is echter ontoereikend om echt effectief op te kunnen treden. Gelukkig heeft de branche een aantal volwassen instrumenten om een veilige werkpraktijk af te dwingen. Zo moeten werknemers driejaarlijks een verplichte bijscholing volgen op het gebied van veilig werken. Wanneer deze scholing niet wordt gevolgd, heeft de werknemer recht op uitbetaling van die uren. Het is dus voor het bedrijf gunstiger de betreffende medewerker de scholing te laten volgen. Verder is het een kwestie van blijven herhalen. Je ziet dat als er niet op gehamerd wordt, het veiligheidsbewustzijn weer snel wegebt." Tijdens Dak Event 2014 lanceerde SBD de nieuwe campagne 'Topvorm', onder het motto "Gezond en veilig, je hoogste goed".

"Of Nederland Europees gezien uit de pas loopt weet ik niet. Wel is duidelijk dat de werkgeversorganisaties onderkennen dat een veilige en gezonde werkpraktijk een gezamenlijk belang is. Zij nemen dus ook de nodige stappen om de praktijk in dit opzicht te verbeteren. Grote dakdekkerbedrijven gebruiken hun positie om de nodige ontwikkelingen (bijvoorbeeld op het gebied van de filnormen) bij producenten af te dwingen en dat is een goede ontwikkeling."

Zzp'ers

Het aantal zzp'ers dat op het dak actief is, stijgt aanzienlijk. Dit is voor veel bedrijven een punt van zorg, met name omdat zzp'ers kunnen werken tegen een tarief dat veel lager ligt dan dat van de gemiddelde werknemer. Binnen de dakenbranche gaan er daarom stemmen op de zzp'ers te laten meebetalen aan de collectieve voorzieningen. Hoe staat Crombeen hier tegenover? "Ik onderscheid drie typen zzp'ers als het om arbo gaat, de zzp'er die samen met werknemers aan één opdracht werkt; de zzp'er die die in onderaanneming het werk volledig doet en de zzp'er die zijn eigen werk aanneemt en uitvoert. Arbotechnisch is de eerste groep gelijk aan de werknemers waarmee ze samenwerken. De andere twee worden door de inspectie alleen aangesproken als het gaat om direct gevaar: vallen bijvoorbeeld. Zij mogen veel langere dagen maken en veel meer tillen dan werknemers. Maar het zijn allemaal mensen. En die moeten allemaal in staat zijn zich te verzekeren tegen arbeidsongeschiktheid en kunnen sparen voor hun pensioen. Dat kan nu vaak niet, omdat het uurtarief van zzp'ers te laag is om de nodige polissen af te sluiten. Bijkomend nadeel is dan ook dat daardoor de zzp'ers goedkoper zijn dan een werknemer."

Wanneer de Inspectie SZW een overtreding op het gebied van veilig of gezond werken constateert die een direct gevaar oplevert, dan krijgen zzp'ers eenzelfde boete als een werkgever. Maar wanneer een zzp'er een valongeval krijgt

is er voor Inspectie SZW – in tegenstelling tot een valongeval van een werknemer – geen reden om onderzoek naar dit ongeval uit te voeren. De zzp'er valt niet onder de Arbowet: als ondernemer is hij verantwoordelijk voor zijn eigen werksituatie en eventuele ongelukken zijn dus zijn eigen verantwoordelijkheid. Al hangt dit ook van het contract af: er zijn ook gevallen bekend waarbij het inlenende bedrijf aansprakelijk is gesteld voor de gevolgen omdat dit bedrijf volgens contract verantwoordelijk was voor een veilige en gezonde werkplaats.

Je ziet vaak dat aannemers onvoldoende stilstaan bij de bepalingen in het contract: dan wordt er bijvoorbeeld een brandverzekering afgesloten die brand als gevolg van open vuur uitsluit. Vaak ook wordt het contract gebruikt om de verantwoordelijkheden af te schuiven: 'ik ga niet over de werkplek van mijn ingeleende kracht'. Dat stuit mij wel tegen de borst want degenen die dit zeggen zijn doorgaans niet bereid te betalen voor die veilige en gezonde werkplek, bijvoorbeeld bij de offertevorming."

"Dit is een ongewenste situatie. Met name bij het aanbrengen van zonnepanelen zie je vaak dat de regels op het gebied van veilig en gezond werken met voeten worden getreden. Ik heb onlangs privé zonnepanelen laten aanleggen op mijn dak en specifiek met de installateur de veiligheidsmaatregelen besproken. Ik ben van FNV Bouw, vanzelfsprekend ben ik dan bereid te betalen voor de veiligheidsmaatregelen. Op de dag dat de panelen werden aangelegd kreeg ik van mijn vrouw een foto toegestuurd: de verwerker had het paneel op zijn schouder genomen en klom ermee een ladder op. Precies dat is wat er misgaat in de branche: bedrijven moeten hun verantwoordelijkheden waarmaken en de kostenverplichting laten zien: laat zien wat er gebeurt, wat nodig is!"

"In dit opzicht kunnen we een voorbeeld nemen aan de petrochemische industrie: hier moet iedereen aan dezelfde verplichtingen voldoen, alle mensen worden in dit opzicht op dezelfde manier behandeld. FNV Bouw maakt zich op bestuurlijk niveau, in samenwerking met haar partners, sterk voor een veiligere en gezondere werkpraktijk in de dakenbranche. De nieuwe Arbocatalogus is een stap in de goede richting, deze gebruikt de Inspectie SZW immers ook voor de zzp'er. Ik krijg ook signalen dat de politiek met dit onderwerp aan de slag gaat." ●

Zie voor de eerdere afleveringen in deze reeks www.dakweb.nl